

האיש שמטייל עם

בובה בניס

לפעמים בובה קטנה ותמימה למראה, הופכת להיות מתווכת משמעותית ביותר בין אב ובנו, גם כשהם רחוקים זה מזה. כך קרה לפני חמש שנים, מהרגע שיותם יעקבסון החליט לקחת איתו למסעותיו ברחבי אסיה, בובה קטנה השייכת לבנו בן השנתיים

אפרת רוזנצווייג

אפשר רק להתקנא ביעדים הרבים אליהם טופו טס. עד כה הוא ביקר באזורים שונים בהודו, באוזבקיסטן, בקירגיזסטן, במערב סין, בממלכת בהוטן, בגיאורגיה, בארמניה, בתורכיה, באיחוד האמירויות הערביות ועוד. בכל אחד מהמקומות הללו טופו למד משהו חדש שלא הכיר, גם על טבעו שלו, התרגש מהנופים ומהמפגשים האנושיים. מכול המקומות הוא שב הבייתה, אל הילד, כדי לחלוק איתו את שלמד ואת שגילה.

איך הגיב הבן שלך לבובה ולספרים?

"קשה לתאר את הקשר שנוצר ביני לבין בני לבין הבובה, שהיא ספק יצירת דמיון, ספק המציאות עצמה. במשך שנים הספרים הכמעט יחידים שביקש בני שאספר לו לפני השינה היו הספרים שכתבתי לו. מכל נסיעה, גם מהאחרונה, לאיחוד האמירויות הערביות, הבן שלי הזמין ממני סיפור. טופו מלווה אותנו כבר חמש וחצי שנים. הוא הפך למעין אייקון. מצגות של הסיפורים שלו הפכו להיות בגן ובאירועי יום ההולדת של הילד. כל החברים שלו שואלים לשלומי, מבקשים לראותו ומתלבטים אם טופו באמת מתקשר רק איתי. הוא מותח עבורם את גבולות האפשר ומעורר המון סקרנות גם במקומות הרחוקים שאותם הוא מגיש עבורם."

זה נשמע כמו תהליך תרפויטי.

"ממש! לכן שלי הייתה תקופה שבה היה מבוטח מרעשים, בעיקר מאופנועים ומכוניות וגם מרוח. הספרון שהבאתי לו מקירגיזסטן עוסק בדיוק בזה: טופו שומע רעש שמפחיד אותו, אבל באומץ מחליט ללכת בעקבותיו, ובסופו של דבר מוצא חברה טובה."

טופו ברובע אל-חאלי, איחוד האמירויות הערביות

בימים כתיקונם **יותם יעקבסון**, תושב מושב חדיד, נמצא לא מעט מזרח מהמקום, במחוזות רחוקים כמו מונגוליה, אינדונזיה, טיבט והודו. ככה זה כשעוסקים במחקר תרבותי במרחב הודו טיבט ובהדרכת מסעות לאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה.

לפני מספר שנים, כשמשפחתו של יעקבסון התפרקה, במהלך נסיעות העבודה שלו, נגזר עליו נתק מוחלט מבנו בן השנתיים. מתוך הכאב והגעגועים אליו, נולד אצלו רעיון מקורי: לקחת איתו בובה של הבן שתלווה אותו במסעותיו.

קוראים לה טופו והיא בובת חתול קטנה מבד שגודלה פחות מ-20 ס"מ.

מדוע בחרת דווקא בבובה הזו?

"בחרתי אותה בעיקר בשל גודלה. תמיד חושבים שטופו גדול, אבל האמת שהוא קטנטן. מטעמי נוחות, לא רציתי להסתובב עם משהו גדול ובוולט.

הבן שלי מצא את הבובה שלו, שעד אז בקושי שיחק בה, על שולחן המטבח, מונחת בין דברים שהכנתי לאריזה. הוא שאל אותי "מי זה?" החזרתי את השאלה אליו.

"זה טופו!", הוא ענה בהחלטיות. כך הוענק לבובת החתול שמה. אלא שאז לא היה לי מושג לאיזו דרך מופלאה ומרתקת אנחנו יוצאים."

מה עמד מאחורי הרעיון להיסחב עם בובה ברחבי העולם?

"האמת, שלא היה ממש רעיון, בוודאי שלא משהו מגובש וסדור. חיפשתי דרך להעביר לבן שלי מסרים. הנחת, ומסתבר שבצדק, שלגנות יהיה הרבה יותר נוח להראות לבן שלי תמונות של בובה מאשר תמונות שלי. מהר מאד טופו הפך לייצוג של "אבו" בעיני הילד. ככה הוא קרא לי בשעתו. הוא ידע שטופו נמצא איתי והוא הפנים שטופו הוא ביטוי של המחשבות והגעגוע שלי, שמוכוונים אליו."

מזה כשש שנים טופו מצטרף אל יעקבסון לנסיעותיו בחו"ל ולעתים גם בישראל. דרישות השלום המצולמות הפכו בהמשך לסרטונים שמשלבים בין הנוף לבין הבובה המצולמת בהם. היה זה רק עניין של זמן עד שיעקבסון שב מכל אחת מנסיעותיו עם ספר כתוב ומצולם.

"הספרים האלו נכתבו מלכתחילה במיוחד בשבילו. הם נגעו במקומות שבהם טופו טייל עם אבו, אבל גם בתכנים שהעסיקו את הילד. הספר הראשון שנכתב הוא גם הספר הראשון שיצא לאור: "טופו ואבו מחפשים אוצר". בספר הזה, שבו אנחנו מחפשים אוצר בלבה של אסיה, אנחנו מבינים שהאוצר שלנו נמצא בבית..."

טופו בג'איפור, ראג'סטאן, הודו

טופו בסופת שלגים בהרי הקאווקאז, אזרבייג'ן

טופו וחבר פרפר, הרי קצ'קר, צפון מזרח טורקיה

מה הספר שהכי השפיע עליו?

"הספר שללא ספק השפיע עליו יותר מכול הוא "דרקון האשמה", שנכתב על בהוטאן. זיהיתי שהילד נושא את כל מעמסת הפרידה על כתפיו. פניתי אל הגננות בנוגע לספר ילדים שעוסק בפרידה בין הורים. הן אמרו שאינן מכירות כזה. חיפשתי עוד ולא מצאתי ולכן החלטתי לכתוב ספר שלצד היכרות עם בהוטאן, "ארץ הדרקון", עוסק גם בגור דרקון שהוריו נפרדו. טופו פגש את בודהה שחלק עמו את חוכמתו וחדר אל גור-דרקון עם מילים מנחמות:

"טופו האזין לדברי הבודהה בקשב רב,

את תשובתו של בודהה הוא מאוד אהב.

כי טופו מכיר לפחות עוד ילד אחד

שהקשר הטוב בין הוריו נגמר והם כבר לא חיים ביחד.

הוא רצה לספר לגור-דרקון שאין הוא אשם שהוריו נפרדו,

ושבין מבוגרים יש עניינים שרק הם עליהם אחראים, גם אם בכך לא יודו.

ואסור לו לגור-דרקון לקחת אחריות על הקשרים של הוריו,

די שיבטח באהבתם הענקית של שניהם אליו."

קשה לתאר את האופן שבו הבן שלי הגיב לספר. למחרת הפעם הראשונה ששמע אותו הוא התרוצץ בכל הבית, מרפרף בידיו וקרא "דרקון האשמה, דרקון האשמה", זה היה כאילו ירד ממנו משא כבד. נעשה לו קל."

כיצד מגיבים המטיילים שלך לטופו?

"זה נראה קצת מוזר לראות גבר מסתובב עם כובה קטנה ומצלם אותה במקדשים ועל ראשי הרים, אבל כששמעו לשם מה אני מצלם את טופו, הם התלהבו מאוד והחלו לצלם אותו עבור הילדים והנכדים. כיום יש מטיילים שכשהם פוגשים אותי הם שואלים אם הבאתי את טופו איתי. התגובות שלהם ושל החברים של יונתן לטופו היו התמריץ הגדול להוצאת הספרים לאור."

יש גם ספר רלוונטי לימים שלו: "טופו וחברים חוגגים פסח" שנכתב גם בשל הנסיבות...

"הספר הזה, השני שראה אור בסדרה, שונה מכל שאר הספרים. הוא בעצם תמונת ראי למסעות שלנו. במשך כמה שנים הבן שלי ואני לא חגגנו פסח הוא חגג אי שם בחו"ל ואנחנו, טופו ואבו, נשארו לבד בבית. כך עלה הרעיון לערוך סדר לטופו ולכמה מחבריו הבובות ודרכן לעסוק בשמות החג, במנהגי החג ובדמותו המסתורית של אליהו הנביא. הילדים גם מוזמנים לעזור לטופו העייף למצוא את האפיקומן."

כמה ספרים כבר יצאו לאור ולאלילו גילאים הם מתאימים?

"לבן שלי כבר יש 12 ספרים. כעת הוצאתי לאור את השניים הראשונים ואינשאללה יהיה לזה המשך. הספרים מתאימים לגילאי 3-8, אבל גם מבוגרים מוצאים בהם עניין, מסתבר. אני חושב שבספרים האלה יש ייחוד גם מבחינת התוכן וגם מבחינת הוויזואליות - הם מצולמים ולא מאוירים. הצילום הוא על הגבול שבין בדיה למציאות, או כמו שאבו אומר לטופו באחד מהם: "זו אגדה אמיתית."

למה החלטת להוציא את הספרים בעצמך?

"מרגע שהבנתי איך פועל שוק הספרים בישראל, שעושה את הסופר עוד בעבודה מול הוצאת הספרים, והמפיץ ויותר מכל - מונופול "סטימצקי-צומת ספרים", החלטתי להוציא בעצמי את ספריי, הן למבוגרים והן לילדים. הם לא נמצאים בחנויות, כך שלמעשה אפשר להשיג אותם רק דרכי."

לרכישת הספרים:

www.yotamjacobson.co.il

Yotam.jac@gmail.com | 050-7622123

